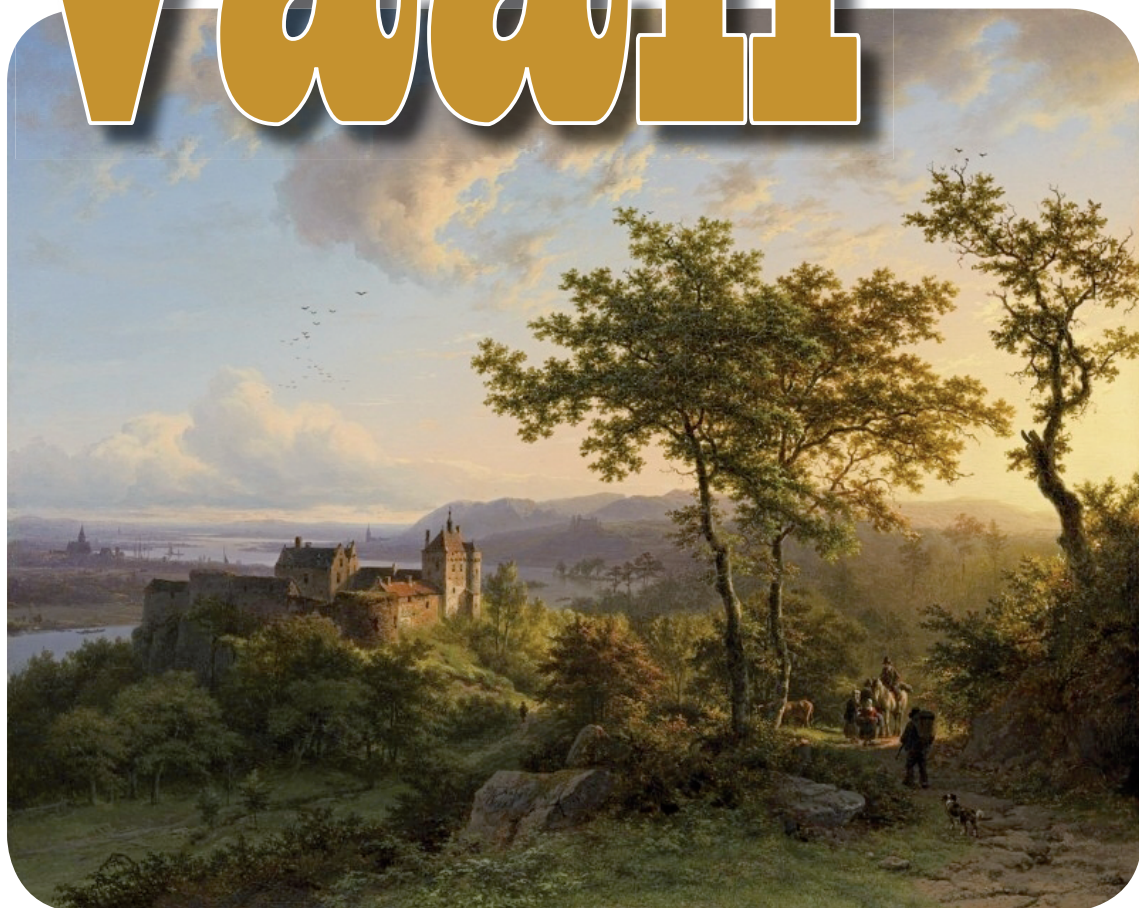

de hervormde

79^e jaargang · nr 5 · mei/juni 2019

Vaan

Schilderij Koekkoek

Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

● Gods werk gaat door	blz. 3
● De Hoofdingang	blz. 8
● Vaderschap vandaag	blz. 11
● De moeilijkste zaligspreek	blz. 14

Ds. J.H. Lammers

• Van de voorzitter

Op de huishoudelijke vergadering op 8 april in Veenendaal waren we met ongeveer 100 mannen bijeen. Ds. J. van Dijk, ds. J.M. Molenaar en dhr. J. van Capelleveen zijn herkozen. We wensen hen kracht en wijsheid toe bij hun taak. Verantwoording is afgelegd van wat we als hoofdbestuur tot nu toe hebben gedaan na onze ronde langs de besturen in 2018. Ik geef een paar voorbeelden.

In de Hervormde Vaan is enige tijd geleden een artikel geplaatst over de oprichting van de mannenvereniging in Sirjansland en van de doorstart van de mannenvereniging in Oude Tonge. Het doel van deze artikelen is om elkaar ideeën aan te reiken. Verder is er een nieuwe serie gestart in de Hervormde Vaan getiteld Ter Zake. Actuele onderwerpen worden in deze serie behandeld.

De bondsdag willen we een andere naam gaan geven en in tijdsduur iets korter maken. Over een update van de Hervormde Vaan willen we als hoofdbestuur nog nadenken. Ook de ledenwerving heeft onze aandacht. We kunnen u al vast mededelen dat we op onze volgende vergadering over een nieuwe eigentijdse folder zullen spreken.

We gaan een rustiger periode in. Daarom is dit nummer voor twee maanden. Zullen we er met het oog op het volgende winterseizoen voor zorgen dat een mannenvereniging jaarlijks met minimaal één lid groeit? Misschien wel iemand die jonger is dan het jongste lid? Dat is onzes inziens een haalbaar doel. Het zou tot gevolg hebben dat de mannenbond jaarlijks groeit met 140 leden en tevens verjongt.

Gaat het dan om aantallen? Belangrijker is dat we op de verenigingen keer op keer mogen ervaren: 'Merk op mijn ziel, wat antwoord God u geeft, Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft (Psalm 85:3 berijmd)'.

• De kopij voor het juli/augustus-nummer moet vóór 10 juni bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

• in dit nummer

Van de voorzitter.....	2
Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.....	5
Bijbelstudie n.t.....	8
Ter zake	11
Lezing Huishoudelijke Vergadering	14
Organisatienieuws.....	18
Overlijdensbericht.....	19
Boekbespreking.....	20

Adres administratie:

Hervormd Bonds bureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699
Email: bonds bureau@solconmail.nl
Bankrek.nr. NL08RABO0377871559
t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk
Openingstijden Hervormd Bonds bureau:
Maandag t/m donderdag van 8.30-11.30 uur.
Vrijdag gesloten.

Gods werk gaat door

*Maar het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem ziek gemaakt. Als
Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben,
zal Hij nageslacht zien, Hij zal de dagen verlengen; het welbehagen van de HEERE zal
door Zijn hand voorspoedig zijn
(Jesaja 53: 10)*

Wie is de Knecht van de HEERE? Bedoelt de profeet Jesaja zichzelf of iemand anders? Wordt het volk Israël bedoeld? Allerlei suggesties zijn gedaan in de loop van de tijd. We kunnen Jesaja 53 niet verstaan zonder het Nieuwe Testament. Ik denk aan de kamerheer die aan Filippus vroeg: 'Ik vraag u, over wie zegt de profeet dit? Over zichzelf of over iemand anders?' Filippus deed zijn mond open en verkondigde hem Jezus, uitgaande van dat schriftwoord.

Jesaja leeft ruim zeven eeuwen voor de geboorte van Christus. Hij wordt zo door de Heilige Geest geleid dat het is alsof hij een tijdgenoot van Jezus is. Niet voor niets wordt Hij door Hellenbroek de evangelische Jesaja genoemd. Jesaja mag verstaan en verkondigen dat de Heere Jezus de plaats van zondaren heeft ingenomen.

In de eerste helft van vers 10 vat de profeet samen wat Hij tot nu toe over de Knecht gezegd heeft: 'Maar het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen; Hij heeft Hem ziek gemaakt'. Is dat niet vreemd? Kunt u zich dat voorstellen dat een vader blij is om zijn eigen zoon pijn te doen en te gronde te richten? Nee toch. Het woord 'behagen' heeft echter niet te maken met leedvermaak, maar met

het plan van God om zondaren te verlossen. God heeft Zijn Zoon gegeven in de plaats van goddelozen, die de eeuwige straf hebben verdiend. Het is voor ons niet te bevatten. We mogen de Heere erom aanbidden.

Jesaja zegt vervolgens hoe in de verbrijzeling en de ziekte de Knecht des Heeren Zich stelt tot een schuldoffer. Alle offers roepen om het ene schuldoffer waar Jesaja over spreekt. Het recht van God is geschonden door ons mensen. Aan dit recht moet worden voldaan. Van de mens uit is die weg van voldoening onbegaanbaar. Christus heeft Zich gesteld tot een schuldoffer. Hij is het Lam van God Dat de zonde van de wereld wegneemt.

Dit offer heeft een rijke vrucht. We lezen: 'Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij nageslacht zien, Hij zal de dagen verlengen'. In onze tekst vindt een belangrijk keerpunt plaats. Het gaat van de vernedering van de Knecht des Heeren ineens naar de verhoging. De Knecht van de HEERE sterft, maar Hij kan in de dood niet blijven. Hij staat op uit de dood.

De Jood verlangde vooral naar twee zegeningen, namelijk een groot nageslacht en een lang leven. Van Jezus geldt dat in een veel hogere betekenis. Joden leggen uit dat Jezus niet de Messias kan zijn omdat Hij

geen kinderen had. Het woord nageslacht is echter symbolisch te zien. Jezus zal een groot geestelijk nageslacht ontvangen. Zij die in de Heere Jezus geloven, mogen als het ware Zijn kinderen zijn.

Het aantal geestelijke nakomelingen is zo groot dat het niet te tellen is. Tegen Abraham zei de Heere al: 'In u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden' (Gen 12: 3). Uw nageslacht zal zijn als het stof van de aarde en als de sterren aan de hemel. In de Openbaring van Johannes horen we van een grote menigte die niemand tellen kan, staande voor de troon van God, uit alle talen en volken.

De Heere Jezus begint al tijdens Zijn leven op aarde met het roepen van mensen. Op het kruis hangend roept Jezus de moordenaar. Deze belijdt de schuld en Jezus verzekert: 'Heden zult u met Mij in het paradijs zijn'. Na Zijn opstanding zijn er twee mannen uit Emmaus die door Jezus worden gezocht en aangesproken. De Heere Jezus ziet vooral nageslacht na de uitstorting van de Heilige Geest. Drieduizend mensen worden getroffen door de preek van Petrus en roepen uit: 'Wat moeten wij doen, mannenbroeders?' Even later zijn er vijfduizend. Paulus predikt het Evangelie in Turkije en Griekenland en overal ontstaan gemeenten. Het wordt vandaag verkondigd in alle werelddelen. De Heere doet dagelijks tot de gemeente die zalig worden.

Horen wij bij het nageslacht van Jezus? Als dat niet zo is, dan zijn we beklagenswaardig. Wend u zich tot Jezus, de Knecht van de HEERE. Zalig wie leert om zijn knieën voor Hem te buigen. Hoe ik Hem leer kennen? Heb een rijke verwachting van Zijn Woord.

'Zo zal Mijn Woord zijn, dat uit Mijn mond uitgaat, het zal niet vruchteloos tot Mij terugkeren; maar het zal doen, wat Mij behaagt (!) en het zal voorspoedig zijn in hetgeen waartoe Ik het zend' (Jesaja 55: 11).

Wat hebben we hieraan? De Heere verzekert ons dat Hij als de Levende bij de voortduur voor ons zorgen zal: 'het welbehagen van de HEERE zal door Zijn hand voorspoedig zijn'. Door Zijn hand, dat is door de dienst van de Middelaar Jezus Christus.

We passen de tekst toe op de kerk. De kerk wordt bedreigd. Om ons heen zien we afval van het geloof en kerkverlating. We hebben te maken met verdeeldheid. Laten we ons verootmoedigen voor God, opdat Zijn oordeel niet over ons komt. Van onze plannen komt vaak weinig terecht. Aan het plan van God is echter niet te tornen. We zien het niet en toch geloven we het. Er zijn tekenen van hoop. In den lande ontstaat op meerdere plaatsen nieuw leven. In gemeenten doen jongeren en ouderen belijdenis van het geloof. Mensen die jaren niet in de kerk zijn geweest, komen terug. Er worden zendelingen uitgezonden. In Israël komen Joden tot geloof in Jezus en gaan Hem als de Messias belijden. Het plan om aan velen in Israël en de volkeren de zaligheid te geven, wordt ten uitvoer gebracht.

Hoe is het in ons persoonlijk leven? Snapt u niet waarom uw leven verloopt zoals het verloopt? Zijn er raadsels? De Heere heeft een plan met uw leven. Nu begrijpt u het niet, maar de Heere wil u troosten met Zijn welbehagen. Hij doet alle dingen medewerken ten goede.

Heerlijkheid van Jeruzalem en de Dag van de HEERE

Jesaja 2

Inleiding

Het boek Jesaja kent scherpe tegenstellingen en verrassende wendingen. Jesaja 1:28-31 sprak in ernstige woorden over de zondaren in Sion die zich niet bekeren. Hoofdstuk 2:1-5 snijdt een ander thema aan: er ligt een heerlijke toekomst voor Jeruzalem in het verschiet. In 2:6-22 overheersen echter weer de donkere tonen. De Heere straft Zijn volk omdat het zich in hoogmoed van Hem afkeert en andere goden dient.

Oordeel en genade wisselen elkaar in de profetie van Jesaja soms snel af. Daarbij is opvallend dat de oordeelsaankondigingen vooral te maken hebben met de actualiteit (het heden) en de heilstoezeggingen met de toekomst. Het volk tot wie Jesaja zijn boodschap richt, is niet het volk zoals de HEERE het hebben wil. Het is zondig en opstandig. Daarom verdient het Gods oordeel. Dwars door dat oordeel heen echter werkt God aan de vernieuwing van Zijn volk. Eéns zal het worden zoals Hij het bedoelde. Hij zoekt het behoud van zondaren! Dit zien we door heel het boek Jesaja heen.

Toekomstige heerlijkheid van Jeruzalem

Vers 1 begint met een opschrift. Het is het woord dat Jesaja de zoon van Amoz gezien heeft over Juda en Jeruzalem. Zo wordt onderstreept dat we hier met een boodschap van God te maken hebben. Laten we daarom goed luisteren.

Opvallend is dat Jesaja 2:2-4 identiek is aan

Micha 4:1-3. Micha spreekt dezelfde profetie uit als Jesaja. Wie de eerste was die deze profetie uitsprak, kunnen we niet achterhalen. Het zou ook kunnen dat beide profeten de profetie ontleenden aan een andere bron. In ieder geval is duidelijk dat de woorden die Jesaja spreekt Gods woorden zijn.

Het visioen dat Jesaja schildert, is prachtig. In het laatste der dagen zal de berg waarop de tempel staat onwrikbaar vast staan. Hij zal hoger zijn dan alle omliggende bergen en heuvels. De heidenvolken zullen er massaal naartoe gaan ('toestromen').

Vers 3 vertelt dat de mensen uit de volken elkaar zullen aansporen om op te gaan naar Jeruzalem. Ze willen graag horen wat de HEERE allemaal gedaan heeft en Wie Hij is. Ze willen Hem leren kennen en dienen. Uit Sion (de plaats waar God woont) zal de wet en het Woord uitgaan (vers 4). Hierdoor wordt het zondige en verkeerde onder de volkeren aan de kaak gesteld ('oordelen' en 'vonnissen', 4a). Maar ditzelfde Woord zal ook genezend zijn. De volkeren zullen innerlijk veranderen. Ze zullen hun oorlogszuchtige aard afleggen en in plaats van oorlog vrede zoeken. Oorlogstuig wordt omgesmeed tot landbouwgereedschap (4b).

Vervulling

Jesaja 2:2-4 is een prachtig, aansprekend visioen, maar hoe moeten we het verstaan? Gaat het om iets dat ooit letterlijk in vervulling zal

gaan en hoe zal dit dan plaatsvinden? Bij het duiden van het visioen moeten we beseffen dat de profetische taal vol symboliek zit.

Wanneer er staat dat de tempelberg eenmaal heel hoog verheven zal zijn, hoeft dat niet te betekenen dat de huidige tempelberg ineens honderden meters hoger zal worden. Het betekent vooral dat deze heel belangrijk zal worden, belangrijker ('verhevener') dan alle andere bergen (zie o.a. Psalm 48:1-4, 68:16-18 en Ezechiël 40:2).

Naar deze berg zullen de volkeren komen. In het Oude Testament lezen we vaker dat de heidenen tot Israël zullen gaan. We moeten hierbij beseffen dat in het Oude Testament nog geen sprake was van 'zending'. De enige profeet die naar de heidenen ging, Jona, was bepaald geen zendeling. In het Nieuwe Testament vinden we een heel andere beweging: daar worden de apostelen er bewust op uitgestuurd om de volken tot discipelen van de Heere Jezus te maken.

Als hier dus staat dat de volkeren naar Sion toestromen, is dat een oudtestamentische manier van spreken. Dit geldt ook voor de nadruk die de tempel in dit visioen krijgt. Na Christus' lijden is voor ons de betekenis van de aardse tempel veranderd. De boodschap van dit gedeelte is echter duidelijk: ook de volken mogen horen van het grote heil dat God in Zijn genade geeft.

Dit visioen verplaatst ons naar het 'laatste der dagen' (vers 2). De aanduiding 'laatste der dagen' duidt op de tijd waarin Gods plannen met deze wereld gerealiseerd zullen worden. Wij moeten hierbij echter beseffen, dat Petrus in Handelingen 2 (vers 16-17) deze uitdrukking gebruikt om de tijd die begint met Pinksteren aan te duiden. De uitstorting van de Heilige Geest is het begin van het einde. Vanaf nu werkt de Heere Jezus

aan op de voltooiing van Zijn Rijk.

Als we het bovenstaande op ons laten inwerken, kunnen we in de heidenzending die na Pinksteren op gang komt een vervulling zien van deze belofte. Heidenen leren de God van Israël kennen. Ze leren geloven in Hem Die in Jeruzalem gekruisigd werd, stierf en op de derde dag weer opstond. Door Zijn Geest gaan ze wandelen in Zijn wegen. Daarbij verandert hun leven. Liefde komt in de plaats van haat (zie Galaten 5:22-26).

Dit neemt niet weg, dat de Heere ook aan het concrete Israël een nieuwe toekomst belooft. Hij zal Zich weer over Zijn volk ontfermen en Israël zal eens weer volkomen delen in Gods gunst als het Jezus als zijn Messias aanvaardt. Paulus spreekt daarover in Romeinen 11:25-32. Als dat gebeurt, zal dat ongetwijfeld een geweldige geestelijke impact hebben op de volkeren. Ook op die manier gaat deze belofte dan in vervulling.

De dag van de HEERE (vers 6-22)

Het tweede gedeelte van Jesaja 6 stelt – zoals in de inleiding al is gezegd – een heel ander thema aan de orde. Vanwege de zonde is God vertoornd op Zijn volk en heeft Hij het verlaten. Israël is onder invloed van heidense volken (onder andere de Filistijnen) in de ban geraakt van afgoderij en occultisme (wolken duiden: aan de hand van wolken de toekomst voorspellen; vers 6). Er is grote welvaart ('silver, goud') en het volk waant zich sterk ('paarden en wagens'; vers 7). Deze kracht en welvaart schrijven ze echter toe aan de afgoden: ze knielen neer voor wat hun handen gemaakt hebben (vers 8). Hun denken en doen wordt helemaal door het heidendom bepaald. Dit geldt voor alle lagen van de maatschappij (vers 9).

Laat iedereen die zo handelt, zich bergen!

Want als God Zich in Zijn luister vertoont, zal er van al dat vertrouwen in zichzelf en de afgoden weinig meer overblijven (vers 10).

De Heere keert Zich tegen alles wat zichzelf verhoogt. In vers 12-16 wordt dat nader uitgewerkt door het tien keer gebruikte woord 'tegen', gevolgd door een aanduiding van wie of wat hoogmoedig is.

Alleen de HEERE is hoog (vers 17). Daarom zal Hij 'op die dag' alle trots vernederen.

Met 'die dag' is de dag bedoeld waarop God Zijn oordeel zal uitvoeren. Dan zal blijken dat al hun zilveren en gouden afgodsbeeldjes waardeloos zijn. Ze zijn nog te slecht om ze voor de ratten (of mollen) en vleermuizen te werpen (vers 20). Uit angst voor Gods majesteit zullen mensen zich dan verbergen in de spleten en kloven van de rotsen (vers 21). Wat is een mens eigenlijk (vers 22)?

De 'Dag des HEEREN' duidt in Jesaja op de dag waarop God Israël in ballingschap zal voeren, maar wijst ook vooruit naar de dag waarop de Heere Jezus de wereld zal oordelen. De woorden van vers 20 komen we ook tegen in de beschrijving van de oordeelsdag in Openbaring 6:15-17. Het kwade kan voor Hem niet bestaan en Hij zal er eeuwig mee afrekenen.

Conclusie

De tweede helft van Jesaja 2 stelt de grootheid van God tegenover de zondige mens heel scherp tegen elkaar. In zijn wijsheid en kracht denkt de mens alles voor elkaar te hebben en te krijgen. Maar als hij buiten God om handelt en tegen Hem ingaat, zal al zijn kracht, wijsheid en vertrouwen niets waard blijken. Alles wat zichzelf verheft, zal vernederd worden. Daarentegen zal God en alles wat van Hem is, verhoogd worden. Vanuit dit perspectief valt er bijzonder licht

op vers 1-6. Want daarin staat dat Gods berg hoog en verheven zal zijn. Daarnaar gaan de volken op. Verhoging en vernedering komen uiteindelijk samen in de Heere Jezus, die Zichzelf vernederde, opdat Hij zondige mensen verhogen zou (Filippenzen 2:5-11). In verbondenheid met Hem leren we het ook verstaan: wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden (Lucas 18:14).

Vragen

1. De verkondiging van zonde en genade wisselen elkaar in Jesaja 1-2 steeds af. Waarom gebeurt dit? Hoe moet de verhouding tussen zonde (wet) en genade (evangelie) in de bediening van het Woord zijn?
2. Welk aspect van het visioen van Jesaja 2:2-5 spreekt u in het bijzonder aan? Waarom? Spreek hier met elkaar over door.
3. Bij de discussie rond de vervulling van de oudtestamentische profetieën speelt de vraag of we profetieën letterlijk of meer symbolisch-geestelijk moeten lezen en moeten betrekken op de kerk en/of Israël. Spreek hier met elkaar eens over door en betrek hierbij de punten die we in de Bijbelstudie hebben genoemd.
4. Het leven van de mensen in Jesaja's tijd was doortrokken van heidense elementen (vers 6-9). Welke elementen noemt de tekst? Zien we hierin parallellen met onze tijd? Wat zegt dit over onze roeping in deze tijd voor onszelf (en ons gezin)?
5. Het gevaar van de hoogmoed wordt in dit gedeelte sterk benadrukt. Ga met elkaar na hoe de Bijbel spreekt over hoogmoed en wat de kern ervan is. U kunt hier bijvoorbeeld denken aan Genesis 3 en 11:1-9 en Daniël 4. Welke boodschap geeft 1 Petrus 5:5 ons? Probeer duidelijk te ma-

- ken wat dit alles concreet voor u betekent.
6. Vernedering en verhoging zijn belangrijke thema's in Jesaja en de rest van de Bijbel. Lees Lucas 18:9-14 en bespreek met elkaar waarin zelfverhoging en zelfvernedering bestaan en hoe God daarop reageert.
7. Zelfvernedering is niet hetzelfde als het hebben van een negatief zelfbeeld. Zelfvernedering is een geestelijke opdracht. Het hebben van een negatief zelfbeeld is psychisch ongezond. Spreek met elkaar

door waarin het verschil tussen beide zit en waarop het in ons leven uiteindelijk aankomt.

Zingen

Psalm 48: 1 en 2

Psalm 68: 8 en 10

Psalm 122: 1, 2 en 3

Psalm 131: 1, 2, 3 en 4

Psalm 138: 1 en 3

Ds. J. van Dijk

• *Bijbelstudie n.t.*

De Hoofdingang

Johannes 3 vers 1-21

Intro

Op een Mannenvereniging ging de discussie over discipelschap, over missionair-zijn en over navolging van Jezus. Tot er ineens midden in de discussie één zei: 'ja, allemaal goed en wel, maar je moet eerst wederom geboren worden hoor, anders is er geen sprake van toewijding en discipelschap'. Of er een deur dicht ging! Hoe zit dat?

vers 1-2

We lezen over Nicodemus. Wie is hij? Een leider van de Joden en een leraar van Israël. Van welke richting? Hij was een Farizeeër, staat er. Dus een orthodoxe Jood, die vast hield aan God en Zijn verbond met Israël. Hij verdiepte zich in de Thora (de eerste 5 boeken van het Oude Testament) en gaf er onderwijs uit aan het volk. Wat lezen we? Hij ging een gesprek aan met Jezus. 's Nachts, staat er. Waarom 's nachts? Was hij bang dat hij door anderen gezien werd? Het lag heel gevoelig als iemand een gesprek

aan ging met Jezus en positief over Hem sprak. Als de Farizeeërs er lucht van kregen, kreeg men als antwoord: bent u soms ook misleid? (Zie Johannes 7 vers 45-52). Was Nicodemus daar bang voor? In ieder geval is hij 's nachts welkom bij Jezus. Hij begint het gesprek en maakt de opmerking dat Jezus Iemand is, Die door God gezonden is. Dat móet wel, anders zou Hij zulke tekenen niet kunnen doen. Om welke tekenen het gaat, wordt niet vermeld.

vers 3-8

Wat doet de Heere Jezus? Hij zet het gesprek gelijk op scherp en begint over een onderwerp, wat essentieel was voor de Farizeeërs en Schriftgeleerden: het Koninkrijk van God zien (vs 3) of binnengaan (vs 5). Waarom? Farizeeërs dachten het Koninkrijk van God binnen te gaan door het naleven van de wetten van God. Nee, zegt Jezus, u gaat Gods Koninkrijk binnen door een nieuwe geboorte. Met 'opnieuw geboren worden'

bedoelt de Heere Jezus: van Boven geboren worden. Omdat Nicodemus aan een tweede geboorte uit ouders denkt, legt de Heere Jezus uit wat Hij bedoelt: opnieuw geboren worden is geboren worden uit water en Geest (vs 5). Water wijst op reiniging; wat vuil is schoonmaken. Dus wedergeboren worden is hart en leven laten reinigen en schoon laten maken door de Heilige Geest. Opnieuw geboren worden is geen eigen prestatie, want wij zijn vlees (vs 6). Vlees betekent in de Bijbel: vergankelijk, zondig, sterfelijk, niet geschikt om het Koninkrijk van God in te gaan. Daar is de Geest voor nodig. Hoe de Heilige Geest werkt? De Heere Jezus gebruikt het voorbeeld van de wind (vs 8), die we niet in onze handen kunnen pakken, maar we voelen wel dat hij waait. Zo werkt de Heilige Geest: souverain en gaat Zijn eigen gang; Hij is niet tegen te houden, Hij zet door, en niemand kan Hem in Zijn werk beletten, tegen Hem leggen wij het af. Wie het Koninkrijk van God binnen gaat, wordt door de Heilige Geest met kracht ingewonnen. Met een dubbel 'voorwaar voorwaar' (vs 3) geeft de Heere Jezus de zekerheid aan dat we wedergeboren moeten worden.

vers 9-15

Nicodemus vraagt op zijn beurt: hoe kunnen die dingen (geboren worden uit water en Geest) gerealiseerd worden? Hij komt er zelf niet uit en weet het echt niet. Jezus geeft hem antwoord waarin een vermaning zit: u hoort dat als Schriftgeleerde toch te weten? Wat? Dat de profeten (Jesaja 44 vers 3-5, Jeremia 31 vers 31-34, Ezechiël 36 vers 25-27, Zacharia 12 vers 10) spreken over een geestelijke vernieuwing. Die vernieuwing zal plaats vinden als God Zijn Geest zal uitstorten in Israël en mensen gaan belijden de

Naam van Jezus Christus als Heere en Zaligmaker. Wat zien we vervolgens? Hij spreekt namens Zijn Vader (vs 11) en heeft Zijn getuigenis uit de eerste hand: Hij komt Zelf uit de hemel en kent de wil van Zijn Vader. Hij weet waar Hij over spreekt. Toch geloven ze Hem niet. Hij zegt tegen Nicodemus: 'als jullie Mij niet geloven als Ik spreek over de aardse dingen (geboren worden uit water en Geest), hoe zullen jullie Mij dan wél geloven als Ik de hemelse dingen (dat Ik uit de hemel ben, de Zoon van God, de Messias) vertel en doorgeef?' Jezus wijst op Zichzelf: om de hemelse dingen te horen hoeft niemand naar de hemel te klimmen, maar moet men luisteren naar Mij, want Ik kom uit de hemel. Hoe worden de hemelse dingen op aarde gerealiseerd? De Heere Jezus doet Bijbelstudie met Nicodemus: Numeri 21 (vs. 14-15). Dat is de geschiedenis van de koperen slang in de woestijn. Wat was de boodschap? Iedereen, die dodelijk gebeten was door de slangen en opkeek naar de koperen slang, bleef leven. Kijk, zegt de Heere Jezus tegen Nicodemus, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een ieder die in Mij gelooft, niet verloren gaat, maar het eeuwige leven heeft. Dat is opnieuw geboren worden: in Hem geloven als uw Redder en Zaligmaker, tot vergeving van zonden en om toegewijd aan God te leven.

vers 16-21

In deze verzen verkondigt Jezus aan Nicodemus hoe gróót de liefde van God is: dat God Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft aan de wereld om haar te redden en te behouden. Met wereld wordt bedoelt de kosmos. Omdat Jezus over mensen spreekt, bedoelt Hij de mensen in de kosmos, zowel Joden als heidenen, die van God vervreemd zijn. Die red-

ding is Gods Gift, in Jezus Christus gegeven! Wat doet dat met de mensen in de wereld? We lezen over ‘oordeel’ (vs 18/19). Dat betekent crisis, een scheiding. Het geloof in Jezus als Redder van de wereld maakt scheiding tussen de mensen. Welke scheiding? Pósitief: wie in Hem gelooft en zich aan Hem toevertrouwt als zijn Redder, komt niet in het gericht, want die heeft het eeuwige leven, nu al. Nègatief: wie niet in Hem gelooft, die is al door zijn ongeloof aan het gericht vervallen en de toorn van God blijft op hem. En straks zal Jezus als Rechter dat oordeel van de ongelovigen in het grote gericht bevestigen. Is dat verschil dan nu nog niet zichtbaar? Ja, nu ook al. Jezus gebruikt daarvoor de woorden: licht en duisternis (vs19-21). Licht combineert de Heere Jezus met de waarheid. Dat is kenmerkend voor het leven van allen die in Hem geloven: zij volgen Jezus Die het Licht en de Waarheid is en gehoorzamen aan Zijn Woord, geboden en beloften. Maar het leven van ongelovigen is duisternis. Zij willen niet naar de woorden van Jezus en Zijn heilsboodschap luisteren, want zij willen niet ontmaskerd worden.

Lijnen naar ons leven

1. Als de Heere Jezus zegt: ‘indien iemand, een ieder die’, dan geeft Hij duidelijk aan dat in Gods ogen de mensen allemaal hetzelfde nodig hebben. Hij wijst zondige mensen aan zoals de Samaritaanse vrouw (Johannes 4), Zacheus de tollenaar (Lukas 19), de moordenaar aan het kruis (Lukas 23) op de Hoofdingang om Zijn Koninkrijk in te gaan. Maar ook Nicodemus, een leider van de kerk, een Schriftgeleerde, moet daardoor naar binnen. Hij is net zo goed zondaar in de ogen van God. Dat betekent: kerkmensen moeten net zo goed opnieuw geboren worden. Welke

etiketjes wij als kerkmensen onszelf of anderen opplakken, zoals etiketjes godsdienstig, ernstig, orthodox, oppervlakkig, evangelisch, reformatorisch, de Heere Jezus zegt: iedereen moet opnieuw geboren worden. Ga met uzelf in gesprek: geloof ik echt dat ook ik wedergeboren moet worden?

2. Wedergeboren worden is in zijn kern tot geloof komen in de Heere Jezus Christus. Dat betekent: van onszelf afzien en zien óp Jezus, Die zondaren redt. Waarom van onszelf afzien? Van onszelf zijn we vlees, zegt de Heere Jezus. Dat betekent: zondig, onrein en zo kunnen we het Koninkrijk van God niet binnen gaan. Jezus doet hiermee alle deuren dicht die wij proberen te maken om bij God binnen te komen. Welke deuren? Paulus doet er een boekje over open in Filippenzen 3: bogen op afstamming dat men Jood was, dat Abraham onze vader is, dat men bij het verbond hoort, de thora (de 5 boeken van Mozes) bestudeert, bezig zijn in de dienst van God, de gebedstijden houden. Is dat niet goed? Ja, maar God bedoelde daarmee niet om er eigen deuren van te maken. Wat wel? Inzien dat we geen eigen deuren hebben én dat God zorgt voor de Hoofdingang door het geloof in Jezus Christus. Kan ik dat zelf? Nee, dat is het werk van de Heilige Geest, Die ons verstand verlicht zodat we in Jezus Christus de Hoofdingang zien, ons hart vernieuwt dat we in Jezus Christus kúnnen geloven en ons een nieuwe wil geeft zodat we ons willen bekeren en ons willen wijden aan de Heere Jezus en Zijn dienst. Geloven met ons hart en Jezus Christus belijden als mijn Heere en Heiland, is een wónder. Verwonderen we ons daar nog over? Lees hierover Dordtse Leerregels, hoofdstuk 3 en 4.

3. De radicaliteit van het Evangelie van Jezus Christus : het is ontzettend belangrijk dat ons de twee wegen aangewezen worden: de smalle weg van geloven in de Heere Jezus Christus of de brede weg van niet in Hem geloven. Op welke weg gaan we? Van huis uit op de brede weg. Hoe komen we van de brede weg af, op de smalle weg? Door het geloof in Jezus Christus, wedergeboren worden. Dat wil niet zeggen dat het geloven in Jezus Christus zonder strijd, verleidingen en aanvechtingen gaat. Wat kan de wereld, de duivel, de zonde ons te pakken hebben en wat kunnen we ons laten inpakken door die vijanden. Daarom is wedergeboren worden niet één moment, maar een proces dat ons hele leven doorgaat. Het begint waar Gods Geest het geloof in Jezus Christus in ons hart werkt. Om dan ook dóór te groeien in de kennis en genade van de Heere Jezus Christus: Zijn genade is voor mij genoeg. Is dat zo voor u?

Gespreksvragen

1) Noem in de Bijbel voorbeelden van men-

sen die wedergeboren zijn. Wat zijn de overeenkomsten? Wat zijn de verschillen? Wat kunnen we daarvan leren?

- 2) Kent u de uitdrukkingen 'veronderstelde wedergeboorte' en 'verondersteld geloof'. Wat wordt ermee bedoeld? Wat zijn de gevaren ervan?
- 3) Waarom was de boodschap 'u moet wedergeboren worden' juist voor Nicodemus zo nodig? Welke boodschap zit daar voor ons in?
- 4) Weten of we wedergeboren zijn is belangrijk. Waaraan kunt u dat weten of u zelf wedergeboren bent? Wat is de bedoeling ervan dat we dat weten?
- 5) De boodschap van Jezus is radicaal: er zijn twee wegen en er is geen derde weg. Wat zou er met die derde weg bedoeld worden?
- 6) Op welke manier(en) zouden we aan onkerkelijke mensen kunnen uitleggen wat wedergeboren worden is?
- 7) Welke lessen zit er in dit Bijbelgedeelte voor ons?

Drs. N.C. van der Voet

• *Ter Zake*

Vaderschap vandaag

Zó vader zijn dat God in jouw opvoeding tot Zijn eer komt en je kinderen tot hun recht komen, is nog niet zo eenvoudig. Dat is het nooit geweest. Ik ga in dit artikel een paar uitdagingen noemen.

Beeld van God

Ik begin met de geestelijke uitdaging. Alle mensen zijn naar Gods beeld geschapen. Ge-

lovige vaders zijn ook nog beeld van God in Zijn Vader zijn. Als jij als vader het hart van God de Vader weerspiegelt in de opvoeding, is dat tot zegen voor je vrouw en kinderen. Als vader mag je iets laten zien van Gods wijsheid en liefde en rechtvaardigheid. Het verantwoordelijke daarin is dat je kinderen via jou een beeld vormen van hun hemelse Vader. Als jij een betrouwbare vader bent, is

God ook een betrouwbare Vader voor een kind. Als jij in de opvoeding niet laat zien wie God is, ontwikkelen je kinderen een scheef beeld van God. Als jij niet te vertrouwen bent, is God dan wel te vertrouwen? Als jij je kinderen autoritair benadert, kunnen ze bang worden voor God. Overigens maak je het ook wel eens andersom mee. Een kind met een liefdeloze aardse vader kan ook een verlangen naar God ontwikkelen, juist als het hoort dat God wél een liefdevolle Vader is. Dat is dan wel een wonder.

Van je vrouw houden

Het beste geschenk dat je als vader aan je kinderen kunt geven is: van je vrouw houden. Dat doe je op drie manieren. Je laat waar je kinderen bij zijn zien dat je je vrouw bemint, liefdevol aanraakt en respectvol over haar spreekt. De kinderen zien jouw liefde voor hun moeder en van je vrouw voor jou. Je deelt vervolgens de taken in het gezin met je vrouw. Je laat haar niet alleen zorgen voor het huishouden en de kinderen. Jij pakt ook de stofzuiger. Jij bent ook opvoeder. En als derde: je laat zien hoe je als beide ouders op een verantwoorde manier een eigen leven leidt. Jullie doen je eigen (vrijwilligers)werk. Je gaat daar niet in op, maar stemt dat af op de ander en het gezin. Als jij aan je kinderen laat zien hoe je het beminnen, samen 'klus-sen' en een eigen leven leiden met je vrouw in balans houdt, geef je je kinderen een voorbeeld dat ze nooit vergeten. Elke onbalans hierin: je bemint je vrouw niet, je laat haar alleen 'tobben' en of je bent te veel met je eigen leven en werk bezig, verstoort het gezin en doet dus niet alleen je vrouw maar ook je kinderen te kort. Hoe de balans eruit ziet in een goed huwelijk is een kwestie van overleg. Die zag er vroeger anders uit dan nu. Jij mag

daarin samen met je vrouw je weg vinden, mits het belang van de ander en de kinderen voorop staat.

Geloofsopvoeding

Als vader draag je bij aan de geloofsopvoeding van je kinderen. Je moet je doopbelofte in praktijk brengen! Ik vraag het nu maar gewoon. Wanneer heb jij als vader voor het laatst met je kinderen

- uit de (kinder)bijbel gelezen
- gezongen aan tafel
- hardop gebeden, in het gezin of individueel
- gesproken over God en geloof, bijvoorbeeld naar aanleiding van de schriftlezing aan tafel of een bezochte kerkdienst
- andere bezigheden van de kerk of een christelijke organisatie bijgewoond
- over hun levenswandel (muziek, films, games!) gesproken vanuit het perspectief van het leven als christen
- belangstelling getoond voor waar ze mee bezig zijn in de bijbelstudiegroep of op catechisatie of tijdens de godsdienstlessen op school?

Of heb jij dit nooit gedaan en alles van de geloofsopvoeding aan je vrouw, de gemeente en de school overgelaten? Ben jij als vader tevreden met wat christelijke gewoontes en kerkelijke plichten in je gezin? Of praat je over voorgangers en kerkkruisjes, maar van God zelf weet je niets te zeggen? Of discussieer je graag over zaken van het geloof, maar laat je je kinderen nooit in je hart kijken over hoe jij met de Heere leeft?

Zelfs als je kinderen later afstand nemen van de kerk en het geloof, zullen ze zich herinneren hoe jouw relatie met God was. 'Mijn vader leefde echt met God!' En dat kan als ze ouder worden voor hen weer een reden zijn om de Heere te zoeken.

Leiding geven

Ouders en kinderen gaan minder afstandelijk en gelijkwaardiger met elkaar om dan vroeger. Besluiten worden democratisch genomen, zoals de schoolkeuze. Jouw zoon en jij dragen dezelfde vlotte kleding en doen dezelfde games. Jij hebt als vader daardoor niet meer de autoriteit bij je kinderen die je grootvader ooit had bij zijn kroost. Daar zitten voordelen aan, maar ook nadelen. Eén van de nadelen is dat het leven voor kinderen minder duidelijk is geworden omdat ze thuis te weinig leiding krijgen. Dus de uitdaging voor jou als vader is om niet afstandelijk en streng om te gaan met je kinderen, maar ze wel leiding te geven. Wees een vader. Je wijst samen met je vrouw je kinderen de weg. Je geeft grenzen aan. Je corrigeert ze als dat nodig is. Dat doe je in de geest van Christus (Ef. 6:4). Soms moet je daarvoor zelfs een 'gevecht' aangaan met een kind, maar dat kind is jouw inspanningen waard. Een kind wordt niet groot geboren. Mede door jouw inzet en wijsheid wordt het groot.

Er zijn voor je kinderen

Hoe kun je er zijn voor je kinderen? Je laat ze tot hun recht komen. Je bent er voor hun welzijn (Micha 6:8). Je maakt tijd voor hen vrij. Je toont belangstelling voor waar ze mee bezig zijn. Je spreekt waardering uit. Je hebt ook leuk contact met je dochters. (Heel belangrijk voor de meiden; jij bent de eerste man in hun leven!). Kortom: je ziet en hoort ze echt. Je doet ook samen dingen. Je brengt ze naar bed en leest daar nog even voor. Je gaat met je zoon naar een sportwedstrijd (als je hem achter z'n playstation vandaan krijgt...). Je gaat met je dochter mee naar de beroepenvoorlichting. Je bevestigt je kinderen in wie ze zijn. Je loopt niet de hele dag

op hen te mopperen.

Je moet niet overdrijven. Alles waar 'te' voor staat is niet goed in de opvoeding. Dat leidt tot verwennerij. Te veel aandacht, te veel cadeautjes, hen te veel prijzen, te veel helpen zijn ook niet goed voor de ontwikkeling van het zelfbeeld van kinderen. Kinderen moeten ook voldoende dingen in hun leven zelf voor elkaar boksen om vertrouwen te krijgen in hun eigen mogelijkheden. Als je als vader altijd zelf de boormachine hanteert, moet je dat als ze de deur uit zijn nog steeds voor hen doen. Ze hebben het immers niet zelf geleerd. Dat is niet slim.

Wees een voorbeeld

'Kinderen doen niet wat je zegt, maar ze doen wat je doet'. Je kunt met hen praten. Het voorbeeld dat je geeft maakt echter meer indruk op hen. Je kunt schreeuwen om stilte. Worden kinderen dan stil? Je bent duidelijk in je wens. Toch is de kans groter dat ze niet stil worden, want jij staat te schreeuwen. Ze doen wat je doet. Praten en het voorbeeld geven zijn beide nodig. Je kunt niet vroeg genoeg met communiceren beginnen. Doe het zo gewoon mogelijk, als je naast ze fietst. Als je samen in de auto zit, op weg naar oma. Houdt er rekening mee dat pubers niet meer zo'n behoefte hebben aan gesprek. Als ze dat al willen, doen ze dat het liefste met je vrouw. Prima! Dring dan niet te veel aan, maar laat weten dat ze ook altijd bij jou terecht kunnen.

Het voorbeeld geven is dus zo mogelijk nog belangrijker. Het klopt dat kinderen doen wat je doet. Als jij hen slaat, gaan zij ook slaan. Dat is dan voor hen immers normaal. Als jij grof in de mond bent, worden zij het ook. Als jij altijd achter je mobiel of ipad zit, doen zij het ook. Helaas lijkt het wel dat ze

de goede voorbeelden minder snel oppikken. Als jij nooit met de iPad op schoot zit, nemen ze dat weer niet over. Als jij de zondag op een bepaalde manier invult, kan het zijn dat je kinderen bij het ouder worden niet van plan lijken dat over te nemen. Wat moet je daarmee? Toch maar weer eens praten. Liever nooit dwingen! Wel veel geduld hebben. Wie weet, volgen ze je goede voorbeeld pas na als ze echt volwassen zijn. Bloembollen stop je in de grond en tegen de tijd dat je de hoop al hebt opgegeven gaan ze ineens groeien. Zo is het soms met goede voorbeelden.

Extra moeilijkheden

Je gezinsleven kan ingewikkeld worden. Dat kan door het overlijden van een ouder, jouw vrouw. Dat kan door een echtscheiding. Dat kan door de aanwezigheid van een nieuwe ouder. In jouw gezin kunnen stiefkinderen, halfbroertjes en -zusjes of pleegkinderen rondlopen. Het kan ook ingewikkeld zijn doordat een gezinslid een handicap, ziekte of een rugzakje heeft. Dat kan ook jouzelf betreffen. Dan luistert alles in de opvoeding nog een beetje nauwer. Blijf echter ontspannen en zoek op tijd hulp als moeder én vader. Opvoeden is af en toe echt een moeilijke klus. Schakel de hulpbronnen die ervoor

zijn in. Vergeet ook niet je hemelse Bron van hulp aan te boren als je bidt voor je gezin. Soms gaat het lange of korte tijd moeilijk in je gezin omdat je fouten gemaakt hebt. Stel je dan kwetsbaar op en belijd je schuld. Een groot man kan ook buigen als hij daarmee de relatie kan herstellen. Ga geen nietes-welles strijd aan met je vrouw of kinderen. Als zij menen dat jij hen pijn gedaan hebt, neem dat serieus. Erken hun teleurstelling en doe je best om herhaling te voorkomen. Bij grote missers – zonden – van jouw kant, heb je niet alleen een pastor nodig om mee te spreken maar ook een hulpverlener.

Om verder over na te denken

1. Waarvan geniet je in jouw opvoeding en wat zijn de dingen die je moeilijk vindt? Hoe ga je daarmee om?
2. Ben je jaloers op je (groot)ouders dat zij hun kinderen in een andere tijd konden opvoeden? Waarom wel of niet?
3. Vraag je op tijd hulp als je denkt dat je die nodig hebt (voor je huwelijk, voor de opvoeding, voor jezelf)? Waarom wel of niet?
4. Welke plaats heeft God in jullie gezinsleven en wat is jouw inbreng daarbij?

Ds. J.M. Molenaar

● Lezing Huishoudelijke Vergadering

De moeilijkste zaligspreking (1)

‘Welzalig is hij die uw kleine kinderen grijpen en tegen de rotsen verpletteren zal’.

Psalm 137 vers 9

1. Liturgische verlegenheid?!

1.1 Twee kerkdiensten

Laten we eerst drie kerkdiensten gaan bezoeken.

De eerste kerkdienst is een doopdienst. Het gebeurde ergens in ons land. De kerkenraad was gewoon om voor de dienst het hele psalter te laten zingen. Voor het Votum en Groet werd couplet na couplet gezongen. Op een

Afbeelding in Marturia, E-magazine over de betekenis van de Vroege Kerk voor vandaag, jaargang 5, nummer 9, juni 2013.

bewuste zondag was er dus bediening van de Heilige Doop. De kerk stroomde vol. Er waren ook gasten aanwezig. Zij bezochten nooit een kerkdienst, maar kwamen vandaag wel om met hun vrienden mee te leven. Uitgerekend in deze dienst was Psalm 137 vers 5 aan de beurt om te zingen. De kerkenraad paste de psalm echter niet aan. Hadden ze er gewoon niet naar gekeken? Hadden ze het er met elkaar nog over gehad? Zullen we het doen? Zullen we het laten? Het verhaal vertelt het niet (Haamstedeconferentie 2016; lezing dr. A. Versluijs). Maar het gebeurde.

De psalm werd gezongen:

‘O Babylon, wij zien eerlang u straffen,
Gelukkig hij, die u zal loon verschaffen.
Die u vergeldt al wat g’ ons hebt misdaan.
Gelukkig hij, die u terneer zal slaan,
Uw kinderkens zal grijpen, o gij trotsen.
En wredelijk verplett`ren aan de rotsen’.
Een tenenkrommend voorval. Je voelt het ongemak bij deze situatie. Hoe kun je dat nu doen?

De tweede kerkdienst maakte één van onze

ouderlingen uit Ede een keer mee. De predikant had de psalmen keurig opgegeven. De koster had ze netjes op het psalmbord geschoven. Alleen de dominee vergiste zich toen hij de psalm aankondigde: ‘Wij zingen nu Psalm 137 vers 5’. De gemeente deed zoals gezegd werd. Ze zongen het vijfde couplet. De gemeente zette stevig in, zoals altijd, maar gaandeweg zongen ze steeds zachter. Je voelde de huiver door de gemeente gaan. ‘Gelukkig hij, die u terneer zal slaan, Uw kinderkens zal grijpen, o gij trotsen. En wredelijk verplett`ren aan de rotsen’. Een voorstelbaar voorval. Je voelt de huiver mee, want wat moet je met zulke woorden? Wat een huiveringwekkende taal!

1.2. Elke middag- of avonddienst

Dat ben ik met u eens. Alleen ik wil nog een kerkdienst noemen. In de meeste middag- of avonddiensten binnen ons soort gemeenten klinken er ook aangrijpende woorden. Of zeg ik nu hele rare dingen? Elke zondag klinken immers die heftige geloofswaarden: ‘Vanwaar Hij komen zal om te oordelen de

levenden en de doden'. Wat doen die woorden met ons? Nee, dat geweld uit Psalm 137 lijkt hier niet te klinken. Alleen wie deze oordeelsdag serieus neemt, weet wel beter. Huiveren we bij deze woorden? Of zijn ze zo gewoon voor ons geworden, dat het weinig tot niets meer met ons doet? Snappen wij de psalmdichter nog? Hij zingt immers: 'Uw oordeel, Heer', kan niet dan vrees'lijk wezen'. (Psalm 119: 60 ber.)

Tegelijk voel ik wel aan, dat ik hiermee de heftigheid van Psalm 137 niet heb weggenomen. Ik schreef niet voor niets boven deze lezing: 'De moeilijkste zaligspreking'. We voegen ons vandaag in het koor van hen die het geweld veroordelen. We voelen ons misschien ook nog wel wat comfortabeler dan anderen. Mohammed was een geweldpleger. Rechts - extremisten schuwen het geweld soms ook niet. Ben je moslim of aanhanger van extreemrechts gedachtegoed, dan heb je heel wat uit te leggen. Christenen hebben het in die zin makkelijker. Alléén, is dat echt zo? Je zult niet de eerste zijn die te horen krijgt: 'De christenen konden er ook wat van. Die kruistochten waren ook niet erg geweldloos. Trouwens dat hele Oude Testament is gewoon een bloedboek!' Hoe reageer je daar nu op? Hebben deze criticasters een punt? Wat moet je nu met teksten als Psalm 137 vers 9: 'Welzalig is hij die uw kleine kinderen grijpen en tegen de rotsen verpletteren zal'.

2. Mogelijke exegeses

2.1. Marcion

Je zou deze teksten eruit kunnen scheuren. Zo deed Marcion. Een ketter uit het midden van de tweede eeuw na Christus. Hij be-toogde: 'De God van het Oude Testament is

een strenge Schepper-God, een God van wet, recht, wraak en oorlog. Jezus is gekomen om de mensen te verlossen van het regiem van Deze God. De God van Jezus, de God van het Nieuwe Testament, is een heel andere, 'vreemde' God, een God van liefde en barmhartigheid' (Peels, 1996, pg. 14). Marcion schafte het Oude Testament als boek van de kerk af en ook bepaalde delen uit het Nieuwe Testament, die tezeer aan het Oude Testament herinnerde heeft hij verwijderd. Bijbelgetrouw als wij zijn, zullen wij dat natuurlijk niet doen. Tegelijk houdt Marcion ons wel een spiegel voor. Hoe gaan wij om met het Oude Testament? Hebben wij in de praktijk van ons leven en gemeenteleven de canon soms ook niet erg gekortwiekt? Welke teksten lezen wij en welke teksten lezen wij eigenlijk niet? 'Meer dan honderd psalmen bevatten op één of andere wijze een vorm van de wraakbede, dat is nota bene tweederde van het hele psalmboek' (Peels, 1996, pg. 103).

Wie dus belijdt dat de Bijbel van kaft tot kaft het Woord van God is, heeft ook deze teksten serieus te nemen!

2.2. Vroege kerk

De Vroege Kerk beaamde dat, en zocht zodoende naar een uitleg van Psalm 137. De toon van de uitleg van Psalm 137 is door Origenes gezet. Deze kerkvader heeft nadrukkelijk rekenschap gegeven van zijn methode van bijbeluitleg. Kenmerkend voor zijn uitleg is de zogenaamde allegorese. Iedere tekst moet een diepere betekenis hebben (Zwiep, 2013, pg. 162-163). In een homilie over het boek Jozua geeft de oude Origenes zijn uitleg van Psalm 137 kort en bondig weer: 'De kleintjes van Babylon kunnen niet

anders worden verstaan dan als de slechte gedachten die ons hart verwarren en verstoren. Zo wordt immers 'Babylon' uitgelegd. Deze zonden moeten terwijl ze nog klein zijn en vanaf het begin aangepakt worden en verpletterd tegen de rots die Christus is, en met zijn hulp afgeslacht, opdat er niets in ons overblijft dat de kop weer opsteekt' (Van de Beek, 2013, pg. 4). Deze uitleg hebben we serieus te nemen. Van de Beek merkt terecht op: 'Psalm 137 is een lied van mensen die onderdrukt worden en vreselijke dingen hebben meegemaakt. Dat is precies de situatie van christenen in de tweede en derde eeuw. Het zou een simpele stap geweest zijn om bij het lezen van deze psalm tegen de onderdrukkers te zeggen: 'Laten ze jouw kinderen maar eens voor de leeuwen gooien'! Daarvan is geen zweem te vinden. Christenen schreeuwen niet om wraak maar gebruiken de psalm om het kwaad in henzelf te bestrijden' (Van de Beek, 2013, pg. 8). Wie dit op zich in laat werken, krijgt respect voor de manier waarop de Vroege Kerk met zulke teksten is omgegaan. Tegelijk beseffen we dat onze manier van exegetiseren een andere is, namelijk een meer letterlijke uitleg.

2.3. Johannes Calvijn

Eeuwen later kiest Johannes Calvijn een spoor, dat meer herkenning bij ons oproept. De opkomst van de Renaissance en het humanisme hebben bijgedragen aan het succes van de reformatie. Calvijn en ook anderen in zijn tijd kiezen voor een historische en letterlijke interpretatie van de tekst (Zwiep, 2013, pg. 260-291). In zijn commentaar op de psalmen lees je bij de woorden uit Psalm 137 vers 9: 'En hoewel het nu eene wreedheid schijnt, als hij begeert dat de kin-

derkens, die nog teder en onschuldig zijn, tegen de rotsen verpletterd worden, zoo is dit toch, wijl hij niet spreekt uit eigene beweging, maar de woorden ontvangt als van uit Gods mond, niet anders dan een loven van het rechtvaardig oordeel; evenals wanneer de Heere verklaart, dat met de mate waarmede men anderen meet, men ook zelf gemeten zal worden (Matth 7:2). Maar Jesaja had deze speciale profetie tegen Babylon uitgesproken (Jes. 13: 16), en er is niet aan te twijfelen, of de Profeet geeft hier een' weerklink op deze voorzegging: 'Ziet, Ik zal de meden tegen hen verwekken, die het zilver niet zullen achten, en aan goud zullen zij geen' lust hebben; maar hunne bogen zullen de jongelingen verpletteren, en zij zullen zich niet ontfermen over de vrucht des buiks. Hun oog zal de kinderen niet verschoonen' (Calvijn, 1970, pg. 900). Calvijn is de man die deze woorden dus zet tegen de achtergrond van de profetenwoorden. De psalmdichter roept niet zomaar om wraak, maar om de vervulling van de oude profetenwoorden. Nee, daarmee is het ongemak dat we bij deze tekst voelen niet opgelost, maar is er wel een duidelijk richting gewezen.

2.4. Antoine Bodar e.a.

Een richting die lang niet iedereen op wil. Ik noem hierbij de naam van Antoine Bodar. Televisiepresentator Jeroen Pauw sprak namelijk op 7 december 2017 in zijn talkshow over passages uit de Koran die oproepen tot geweld. Aan het einde van het gesprek zei hij: 'We weten allemaal wel, als je je een beetje erin verdiept, dat die boeken verschrikkelijk zijn, dat ze altijd oproepen tot geweld.' Presentator Tijs van den Brink en ds. P.J. Visser reageerden verbolgen op deze uitspraak van

Jeroen. Ze probeerden een gesprek op gang te helpen over hoe er gesproken wordt over religie in het publieke domein. Later reageerde Antoine Bodar weer op deze discussie. Deze Rooms Katholieke priester vond het maar vreemd dat er zo moeilijk werd gedaan over de geweldsteksten in de Bijbel. Voor hem was het duidelijk: 'Katholieken lezen de Bijbel door de ogen van Christus'. Zijn redenering was eenvoudig: Jezus keurt geweld af. Geweldsteksten zijn niet in de geest van Christus. Geweld is dus niet zoals Jezus het heeft gewild. Dat lijkt een handige oplossing. Alleen dit riekt naar de oude dwaling van Marcion. Jezus ging Zelf immers niet op deze manier met de geweldsteksten om. Hij liet ze staan. Hij gaf echter wel aan Zijn discipelen duidelijk aan dat met Zijn komst een nieuwe tijd is ingeluid en het oordeel is opgeschort (Zie hiervoor Lukas 9: 51-56).

Kortom, deze uiteenzetting laat zien dat Psalm 137 in de loop van de tijd heel verschillend is gelezen en uitgelegd. Alleen hoe lezen wij deze tekst? *(wordt vervolgd)*

• *Organisatienieuws*

Wijzigingen adresboekje 2015

De volgende wijziging in 'het Adresboekje' doorvoeren:

- 1) de secretaris van de MV 'Berea' te Goudswaard (blz. 31), dhr. R. Huisman, heeft een nieuw adres: Polderboom 8, 3267 BH Goudswaard
- 2) de MV 'Onderzoekt de Schriften' te Zegveld (blz. 44) heeft een nieuwe penningmeester: dhr. C. Hoogerbrugge, W. Alexanderstraat 5, 3474 JS Zegveld.

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,
Ds J van Dijk, secr
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

1e voorzitter: Ds. J.H. Lammers
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Havikshorst 11, 3871 JK Hoevelaken
T 033 2584004 • dsjpnep@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T 0180 398670 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 551496 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Redactie-adres)
Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen
T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)
Vossenakker 2, 6711 CZ Ede
T 0318 307748 •
ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Lid: Ds. A. Snoek (Verdiepingsconferentie 23+)
Kerkstraat 8, 4041 XB Kesteren
T 0488 723120 • asnoekvdm@solcon.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)
Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bonds bureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Mannenthemadag Midden-Nederland (Veenendaal)

De Mannenthemadagen commissie organiseert op 12 oktober 2019 een Mannenthemadag.

Thema: 'Volhouden Kunst of Gunst?'

Sprekers: Ds. J.J. Mulder Krimpen a/d IJssel (Hervormd) en Ds. J.L. de Jong uit Soest (Chr.Ger.)

Plaats: Gebouw Maranatha (naast de Julianakerk), Prins Bernhardlaan 26, Veenendaal

Aanvang: 10.00 uur

Inloop: 09.30 met koffie en thee

De morgen duurt tot 13.15 uur. Er is een gratis lunch. Er is voldoende gratis parkeergelegenheid.

Aanmelden via www.mannenthemadagen.nl of jvancapelleveen@solcon.nl, telefoonnummer 0318-516930.

Alle mannen jong en oud hartelijk welkom en neem gerust uw vrouw mee.

• Overlijdensberichten

De Heere heeft na een periode van afnemende krachten uit dit leven weggenomen

WILLEM JACOBUS SMIT

op de leeftijd van 90 jaar.

Tot begin 2018 was hij een trouw en meelevend bezoeker van onze mannenvereniging.

De Heere trooste zijn familie in dit verlies.

Bestuur en leden van de Mannenvereniging
'Onderzoekt de Schriften'
te Waddinxveen.

Waddinxveen, maart 2019

*Och, schonkt Gij mij de hulp van
Uwen Geest!*

*Mocht die mij op mijn paân
ten leidsman strekken!*

*'k Hield dan Uw wet, dan leefd' ik
onbevreesd;*

*Dan zou geen schaamt' mijn
aangezicht bedekken,*

*Wanneer ik steeds opmerkend
waar' geweest,*

*Hoe Uw geboôn mij tot Uw liefde
wekken.*

Psalm 119:3

Tot onze droefheid nam de Heere uit
ons midden weg, ons trouw lid

JAN ZWIJNENBURG

in de leeftijd van 75 jaar.

Met dankbaarheid denken we terug
aan de vele jaren dat hij, ook als
bestuurslid, zich heeft ingezet voor
onze vereniging. In de woorden van
Psalm 119:3 werd zijn levenshouding
getypeerd.

De Heere trooste zijn vrouw,
kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden
van mannenvereniging
'Sola Fide' te Bleskensgraaf

8 april 2019

• Overlijdensberichten

Op 4 april 2019 is door de Heere uit dit leven weggenomen ons lid

HENDRIKUS ALBERTUS VORDERMAN

in de leeftijd van 90 jaar.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen, klein- en achterkleinkinderen en verdere familie.

Mannenvereniging
'Berea', Wapenveld

Met droefheid geven wij kennis dat de Heere na een periode van afnemende krachten uit ons midden heeft weggenomen ons trouw en meelevend lid

ARIE JOHANNES DOMBURG

in de leeftijd van 76 jaar.

Zijn getuigenis van te leven uit Gods genade, zijn heenwijzing naar het verzoeningswerk van Christus zullen bij ons in dankbare herinnering blijven en de Heere geve dat deze getuigenis geheiligd wordt in ons aller hart. Wij bidden de kinderen en kleinkinderen en allen die hem lief en dierbaar waren de genade en troost van de Heere toe.

Bestuur en leden
Herv. Mannenvereniging
'Rond het Woord',
te Groot-Ammers

Groot-Ammers, 30 april 2019

• Boekbespreking

Samuel Rutherford, De stem van mijn Liefste, deel IIIA Theologische werken van Samuel Rutherford, De Banier Apeldoorn, 2018, 540 blz., Prijs € 39,95.

“Het heeft onze zoete Heere Jezus behaagd

(...) om mij te beroven van mijn bediening te Anwoth en mij 160 mijl daarvandaan op te sluiten in Aberdeen. (...) Maar laat onze gekroonde Koning in Sion regeren. Door Zijn genade is het verlies voor hen (= zijn beschuldigers, JPN); de winst is voor Christus en voor de waarheid. (...) Slagen van de hand van de zoete Middelaar zijn zeer zoet. Hij was mijn ziel altijd zoet, maar sinds ik voor Hem geleden heb, heeft Zijn adem een zoetere geur dan tevoren.” Deze zinnen uit de 63^e brief geven een indruk van de hooggeestelijke toon van de brieven van Samuel Rutherford (ca. 1600-1661). Deze brief aan een collega schreef hij onderweg naar zijn verbanning in Aberdeen in het noorden van Schotland. Opmerkelijk is ook de ondertekening: “Ik ben, uw broeder in de verdrukking in onze zoete Heere Jezus, Samuel Rutherford. Uit Irving, op mijn reis naar Christus' paleis in Aberdeen.” Van 1636-1638 zou hij daar zijn. De mystieke gemeenschap met Christus komt veel in deze brieven voor. Dit boek is deel IIIA uit de serie Theologische Werken van Samuel Rutherford. In dit deel staan 180 brieven die hij schreef tussen 1627 en 1637. Ze worden voorafgegaan door voorwoorden van ds. J.A. Kloosterman, Herst. Herv. predikant in Lunteren, en Robert Macward, de secretaris van Rutherford (uit de oorspronkelijke uitgave van 1664). Ook voegde ds. Kloosterman er nog een inleiding aan toe over de thema's die in Rutherfords brieven naar voren komen. U vindt hier waardevolle brieven om meditatief te verwerken.

J.P. Nap